

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งฯ
การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต
สมัยที่ ๗๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

ข้อ ๑. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า จำเลยซึ่งเป็นผู้เช่าที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๓ เนื้อที่ ๑ ไร่ ของโจทก์ ผิดนัดไม่ชำระค่าเช่า โจทก์บอกเลิกสัญญาเช่าโดยชอบแล้ว จำเลยเพิกเฉย ขอให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกจากที่ดินดังกล่าว กับให้ชำระค่าเช่าที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยและค่าเสียหายจนกว่าจำเลยและบริวารจะขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดิน จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินตามฟ้อง จึงไม่มีอำนาจฟ้อง จำเลยไม่ได้ผิดนัดชำระค่าเช่า สัญญาเช่ายังไม่เลิกกัน โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องขับไล่ ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา

(ก) นายเอกยื่นคำร้องสอดขอเข้ามาเป็นคู่ความว่า ผู้ร้องสอดครอบครองที่ดินพิพาทบางส่วนเนื้อที่ ๑๐๐ ตารางวา โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลากว่าสิบปี ขอให้พิพากษาว่า ผู้ร้องสอดได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทส่วนดังกล่าวโดยการครอบครองปรบักษ์ และขอให้ยกฟ้อง

(ข) นายโทยื่นคำร้องสอดขอเข้ามาเป็นจำเลยร่วมอ้างว่า มิใช่บริวารของจำเลย แต่มีฐานะเป็นผู้เช่าที่ดินพิพาทกับโจทก์ด้วย โดยได้ให้จำเลยเป็นตัวแทนทำสัญญาเช่ากับโจทก์ในนามของจำเลยแทน และได้ยื่นคำให้การมาด้วยว่า ฟ้องโจทก์เป็นฟ้องเคลือบคลุม ขอให้ยกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า นายเอกและนายโทมีสิทธิร้องสอดขอเข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้ตาม (ก) และ (ข) หรือไม่ และศาลชั้นต้นจะสั่งรับคำให้การของนายโทตาม (ข) หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทของโจทก์ เนื่องจากจำเลยผิดสัญญาเช่าและโจทก์บอกเลิกสัญญาแล้ว ทั้งขอให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างและค่าเสียหาย แม้จำเลยจะให้การต่อสู้ไว้ประการหนึ่งว่าโจทก์ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท แต่จำเลยก็ไม่ได้ต่อสู้เรื่องกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยกล่าวอ้างว่าเป็นของจำเลยหรือบุคคลใด คำร้องของผู้ร้องสอดอ้างเพียงว่า ผู้ร้องสอดครอบครองที่ดินพิพาทบางส่วนเนื้อที่ ๑๐๐ ตารางวา โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันเป็นเวลากว่าสิบปีแล้ว ผู้ร้องสอดจึงได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทบางส่วนดังกล่าว โดยการครอบครองปรปักษ์ ขอให้ศาลพิพากษาว่า ผู้ร้องสอดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทที่ครอบครอง ดังนี้ ผู้ร้องสอดมิได้กล่าวอ้างเลยว่า ผู้ร้องสอดมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับจำเลยแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ร้องสอดดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอดตั้งข้อพิพาทโต้แย้งกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทกับโจทก์ทั้งสิ้นไม่เกี่ยวกับคดีนี้ ผู้ร้องสอดมีสิทธิในที่ดินพิพาทอยู่เพียงใด คงมีอยู่เพียงนั้น หากศาลพิพากษาขับไล่จำเลยย่อมไม่มีผลกระทบต่อจนถึงสิทธิของผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียในมูลแห่งคดีนี้ จึงไม่มีความจำเป็นต้องร้องสอดเข้ามาเพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คู่ครอง หรือ บังคับตามสิทธิที่มีอยู่ คำร้องของผู้ร้องสอดไม่ต้องด้วยบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) นายเอกจึงไม่มีสิทธิร้องสอดขอเข้ามาเป็นคู่ความในคดีนี้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๕๗/๒๕๔๐) ศาลชั้นต้นชอบที่จะไม่รับคำร้องสอดของนายเอก

(ข) นายโทยื่นคำร้องสอดขอเข้าเป็นคู่ความอ้างว่า มีเชิบริวารของจำเลย แต่มีฐานะเป็นผู้เช่าโดยได้ให้จำเลยเป็นตัวแทนทำสัญญาเช่ากับโจทก์ในนามของจำเลยแทน ดังนี้ ถือว่านายโทมีส่วนได้เสียตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๒) ในอันที่จะร้องสอดเข้าเป็นจำเลยร่วมได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๔/๒๕๑๒) ศาลชั้นต้นชอบที่จะอนุญาตให้นายโทเข้ามาเป็นจำเลยร่วมตามคำร้อง เมื่อนายโทเข้ามาเป็นคู่ความตามมาตรา ๕๗ (๒) จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง นายโทจะใช้สิทธิหรืออย่างอื่นนอกจากสิทธิที่มีอยู่แก่คู่ความ

ฝ่ายที่ตนเข้าร่วมหรือใช้สิทธิในทางที่ขัดกับสิทธิของจำเลยเดิมไม่ได้ เมื่อจำเลยเดิมไม่ได้ให้การต่อสู้ในเรื่องฟ้องเคลือบคลุมไว้ นายโทก็จะยกความข้อนี้ขึ้นต่อสู้ไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑๙-๒๐๒๕/๒๕๓๓) ศาลชั้นต้นชอบที่จะสั่งไม่รับคำให้การของนายโท

ข้อ ๒. คำถาม (ก) โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำละเมิดขั้บรณนัตโดยประมาทเลินเล่อขรณนัตโจทก์เสียหาย ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การต่อสู้คดี ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์ และพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ตามฟ้อง นอกจากนี้ เมื่อศาลคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการสู้ความของจำเลยแล้ว จึงพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ด้วย

(ข) กรณีตาม (ก) หากโจทก์ขอให้บังคับจำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันทำละเมิดจนถึงวันก่อนวันฟ้องหนึ่งเดือน ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท และเห็นสมควรให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันทำละเมิดจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จแก่โจทก์

ให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาศาลชั้นต้นกรณีตาม (ก) และ (ข) ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๖) การที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยชำระดอกเบี้ย โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการสู้ความนั้น จะต้องเป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยมาด้วย กรณีนี้โจทก์เพียงแต่ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้ขอให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในต้นเงินดังกล่าว จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๔๒ (๖) ศาลไม่อาจกำหนดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ได้ เนื่องจากเป็นการ

พิพาทเกินไปกว่าคำขอที่ปรากฏในคำฟ้องตามมาตรา ๑๔๒ พงนห คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๖๑๑/ ๒๕๕๗)

(ข) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๓) การ ที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน ๔๐๐,๐๐๐ บาท และชำระ ดอกเบี้ยนับแต่วันละเมิดจนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จแก่โจทก์นั้น จะต้องเป็นกรณีที่ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยจนถึงวันฟ้อง กรณีนี้โจทก์ขอ ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี จนถึงวันก่อนวันฟ้องหนึ่งเดือน จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๔๒ (๓) ศาลไม่อาจกำหนดดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิด จนถึงวันที่ได้ชำระเสร็จแก่โจทก์ได้ เนื่องจากเป็นการพิพาทเกินไปกว่าคำขอที่ ปรากฏในคำฟ้องตามมาตรา ๑๔๒ ดังนั้น คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วย กฎหมาย

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครองที่ดิน พืพาทซึ่งเป็นที่ดินมือเปล่า จำเลยได้แย่งการครอบครองของโจทก์โดยนำเจ้า พนักงานที่ดินไปรังวัดเพื่อออกโฉนด โจทก์คัดค้านว่าเป็นที่ดินของโจทก์ แต่ จำเลยยังคงดำเนินการให้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดต่อไป ขอให้พิพากษาว่า โจทก์มีสิทธิครอบครองที่ดินพืพาท จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ที่ดินพืพาทเป็น ของจำเลย โจทก์บุกรุกเข้ามาอยู่และทำประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากจำเลย ขอให้ยกฟ้องและขับไล่โจทก์ออกไปจากที่ดินพืพาท หลังจากโจทก์ยื่นคำให้การ แก่ฟ้องแย้งแล้ว จำเลยยื่นคำร้องขอถอนฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดวัน นัดสอบถามโจทก์และพิจารณาคำร้องโดยให้จำเลยจัดการนำส่งหมายนัดและ สำเนาคำร้องแก่โจทก์ภายใน ๑๐ วัน จำเลยทราบคำสั่งแล้วเพิกเฉยไม่ปฏิบัติ ตาม ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งว่า จำเลยทิ้งฟ้องแย้ง ให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งออกจาก สารบบความ

ให้วินิจฉัยว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาคำฟ้อง หรือไม่ และจะมีผลให้ศาลบังคับตามฟ้องแย้งของจำเลยได้หรือไม่ และกรณีคำสั่ง

ของศาลชั้นต้นว่า จำเลยทั้งฟ้องแย้ง ให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งออกจากสารบบ ความชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ธงคำตอบ

ตามคำฟ้อง โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นฝ่ายครอบครองที่ดินพิพาท ดังนั้น เพียงแต่จำเลยนำเจ้าพนักงานที่ดินไปรังวัดเพื่อขอออกโฉนดที่ดินพิพาท โดย จำเลยไม่ได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินพิพาท ข้ออ้างในการโต้แย้งสิทธิว่า จำเลยแย่งสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทจึงยังไม่เกิดขึ้น เมื่อคำขอตามคำฟ้องมิได้ ขอให้ขจัดข้อที่โจทก์อ้างว่าถูกจำเลยโต้แย้งสิทธิคือมิได้ขอให้ห้ามจำเลยออก โฉนดที่ดินพิพาท การที่โจทก์อ้างว่าโจทก์เป็นฝ่ายครอบครองที่ดินพิพาทโดยที่ จำเลยยังไม่ได้เข้าไปแย่งการครอบครอง โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ศาล พิพากษาว่าโจทก์มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาท ต้องพิพากษายกฟ้อง (คำ พิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๒๒/๒๕๔๖) ซึ่งเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษาคดีไปได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) เมื่อโจทก์ไม่มีอำนาจ ฟ้องและพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากจำเลยยังไม่ได้กระทำการใดที่เป็นการโต้แย้ง สิทธิของโจทก์ ฟ้องแย้งของจำเลยย่อมต้องตกไปด้วย เพราะการฟ้องแย้งจะมีได้ จะต้องมีการฟ้องเดิมและตัวโจทก์เดิมที่จะเป็นจำเลยของฟ้องแย้งอยู่ด้วย ดังนั้น จึงมีผลให้ศาลบังคับตามฟ้องแย้งของจำเลยไม่ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๘/๒๕๔๔ และ ๗๒๖๕/๒๕๔๔)

สำหรับการยื่นคำร้องขอถอนฟ้องแย้งของจำเลยนั้น เมื่อโจทก์ยื่นคำ ให้การแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๕ วรรคสอง (๑) ห้ามไม่ให้ศาลให้อนุญาต โดยมีได้ฟังโจทก์ซึ่งเป็นจำเลยฟ้องแย้งก่อน ดังนั้น การที่จำเลยเพิกเฉยไม่จัดการนำส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องขอถอนฟ้องแย้ง จึงเป็นเหตุเพียงให้ศาลไม่อาจสอบถามโจทก์ได้โดยชอบที่ศาลจะยกคำร้องขอ ถอนฟ้องแย้ง กรณีไม่ถือว่าจำเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาล กำหนด อันจะเป็นเหตุให้สั่งจำหน่ายคดีตามมาตรา ๑๗๔ (๒) ได้ คำสั่งของ ศาลชั้นต้นว่าจำเลยทั้งฟ้องแย้งและให้จำหน่ายคดีฟ้องแย้งออกจากสารบบความ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๐๓/๒๕๒๘ และ ๓๔๔๓/๒๕๔๕)

ข้อ ๔. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหายในมูลละเมิดเป็นเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย จำเลยที่ ๑ ให้การต่อสู้คดี ส่วนจำเลยที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิพากษาให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี โดยจำเลยที่ ๒ ขาดนัดแล้ว เมื่อถึงวันนัดสืบพยานโจทก์ โจทก์มาศาล ส่วนจำเลยทั้งสองทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล ศาลชั้นต้นให้โจทก์นำพยานเข้าสืบ ระหว่างสืบพยานโจทก์ จำเลยที่ ๒ มาศาลและนั่งฟังการพิจารณาจนกระทั่งโจทก์แถลงหมดพยาน จำเลยที่ ๒ จึงแจ้งต่อศาลว่า จำเลยที่ ๒ จะให้ทนายความยื่นคำร้องขอต่อสู้คดี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าคดีเสร็จการพิจารณาและในวันเดียวกันศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ว่า เมื่อศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์แล้วเสร็จ ศาลชั้นต้นต้องเลื่อนการพิจารณาออกไปเพื่อให้จำเลยที่ ๑ สืบพยานตามที่ได้ยื่นคำให้การไว้แล้วจึงจะพิพากษารูปคดีได้ การที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในวันเดียวกันไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนจำเลยที่ ๒ ไม่ยื่นอุทธรณ์

ให้วินิจฉัยว่า (ก) อุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑ ฟังขึ้นหรือไม่

(ข) จำเลยที่ ๒ จะขอพิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) จำเลยที่ ๑ ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาลในวันสืบพยานและไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดีให้ถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง ศาลชอบที่จะพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีนั้นไปฝ่ายเดียวตามมาตรา ๒๐๔ เมื่อศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาสืบพยานโจทก์จนแล้วเสร็จ โดยจำเลยที่ ๑ มิได้อยู่ในศาล ศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจพิพากษาคดีไปเสียที่เดียวตามบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๔ กรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๖ วรรคสาม และวรรคสี่ (๑) ที่ให้สิทธิแก่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณานำพยานเข้าสืบได้ หากมาศาลยังไม่พ้นเวลาที่จะนำพยานของตนเข้าสืบ เพราะจำเลยที่ ๑ มิได้มาศาลในวันสืบพยานดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าคดีเสร็จการพิจารณาและมีคำพิพากษาในวันนั้น

จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑ ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาที่ ๖๗๒๑/๒๕๔๔)

(ข) การที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี แต่จำเลยที่ ๒ ไม่ได้แจ้งต่อศาลในโอกาสแรกว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดีกรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ วรรคหนึ่ง และถือว่าเป็นกรณีที่ศาลไม่อนุญาตให้จำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การตามมาตรา ๑๙๙ วรรคสอง บทบัญญัติมาตรา ๑๙๙ ดังกล่าวในวรรคสามบัญญัติไว้ชัดเจนว่า จำเลยที่ ๒ จะขอยื่นคำให้การตามมาตรานี้หรือจะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ไม่ได้ ดังนั้น เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ แพ้คดี แม้จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ จำเลยที่ ๒ ก็ขอพิจารณาคดีใหม่ไม่ได้ เพราะคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของจำเลยที่ ๒ ต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๙ ตรี (๒) ประกอบมาตรา ๑๙๙ วรรคสาม

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยขอให้เปิดทางเข้าออกที่ดินของโจทก์อ้างว่าเป็นทางจำเป็นและเรียกค่าเสียหายถึงวันฟ้องเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท กับค่าเสียหายเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยจะเปิดทางจำเลยให้การต่อสู้ทุกประเด็น หลังจากเสร็จการพิจารณา ศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีตามฟ้อง จำเลยอุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายสูงไป ขอให้ศาลอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายน้อยลงหรือไม่ต้องเสียค่าเสียหาย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์เนื่องจากเป็นการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงซึ่งต้องห้าม จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยมิได้นำเงินมาชำระตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาล ศาลชั้นต้นส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นไปยังศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณา ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่า อุทธรณ์ของจำเลยเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ชอบแล้ว ให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์และคำสั่งศาลอุทธรณ์ที่ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งชอบหรือไม่

ธงคำตอบ

โจทก์ฟ้องจำเลยขอให้เปิดทางเข้าออกที่ดินของโจทก์อ้างว่าเป็นทางจำเป็นและเรียกค่าเสียหาย เป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้และไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้รวมอยู่ด้วยกัน ซึ่งคำขอให้เปิดทางอันเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้เป็นคำขอหลัก ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง จึงสามารถอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ทั้งคดี แต่เนื่องจากจำเลยอุทธรณ์เฉพาะคำขอเรื่องค่าเสียหาย จึงต้องพิจารณาสีทธิอุทธรณ์ในคำขอที่มีทุนทรัพย์อย่างคดีมีทุนทรัพย์ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๖๖/๒๕๓๗) ค่าเสียหายมีจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนค่าเสียหายอีกเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจำเลยจะเปิดทางให้โจทก์ เป็นค่าเสียหายในอนาคต ไม่นำมาคำนวณรวมเป็นทุนทรัพย์ในชั้นอุทธรณ์ด้วย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๑๓/๒๕๕๔) ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์จึงไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยอุทธรณ์ว่าศาลชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายสูงไป ขอให้ศาลอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายน้อยลงหรือไม่ต้องเสียค่าเสียหาย เป็นอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายของศาลชั้นต้น เป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๔๒/๒๕๕๖) ต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ชอบแล้ว

การที่จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์โดยมิได้นำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาล เป็นการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ โดยครบถ้วนคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ย่อมเป็นการไม่ชอบ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๙๔/๒๕๕๒ และ ๕๗๐๖/๒๕๕๓)

ข้อ ๖. คำถาม คดีแพ่งสามัญเรื่องหนึ่ง นายยุทธฟ้องนายกรน้องชายร่วมบิดามารดาเดียวกันขอให้แบ่งที่นามรดก และคืนค่าเช่านากับค่าเช่าแผงลอย

ในตลาดสดของบิดาแก่นายยุทธ ระหว่างพิจารณา นายยุทธยื่นคำร้อง ศาลชั้นต้นว่านายกรซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของบิดากำลังยกย้ายทรัพย์สินมรดก ไปเสียให้พ้นอำนาจศาลเพื่อประวิงหรือขัดขวางการบังคับตามคำพิพากษา และ ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นไต่สวนฉุกเฉินและมีคำสั่งตั้งให้นายยุทธเป็นผู้จัดเก็บ ผลประโยชน์อันเกิดจากทรัพย์สินมรดก ศาลชั้นต้นไต่สวนคำร้องแล้วมีคำสั่งให้ นายยุทธเป็นผู้จัดเก็บผลประโยชน์ตามขอ นายกรอุทธรณ์คำสั่งว่า นายยุทธยื่น คำร้องขอให้ศาลใช้วิธีการคุ้มครองชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ แต่ศาลชั้นต้นกลับวินิจฉัยว่าเป็นการร้องขอตามมาตรา ๒๖๔ และมีคำสั่งตามขอ ทั้งยังไต่สวนเป็นกรณีฉุกเฉินให้ด้วย คำสั่งของ ศาลชั้นต้นจึงขัดต่อกฎหมาย

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของนายกรฟังขึ้นหรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ

คำร้องของนายยุทธแม้จะกล่าวว่าการกระทำของนายกรเป็นการยกย้าย ทรัพย์สินมรดกของบิดาไปเสียให้พ้นจากอำนาจศาล เพื่อประวิงหรือขัดขวางแก่การ บังคับตามคำบังคับของศาลอันมีลักษณะคล้ายกับเป็นการร้องขอตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ ก็ตาม แต่นายยุทธก็มีได้ขอให้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๕๔ (๑) ถึง (๔) โดย นายยุทธเพียงแต่ขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้นายยุทธเป็นผู้จัดเก็บผลประโยชน์อัน เกิดจากทรัพย์สินมรดกเท่านั้น ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของ นายยุทธในระหว่างพิจารณาหรือบังคับตามคำพิพากษานั้นเป็นกรณีตามมาตรา ๒๖๔ ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ของนายยุทธในระหว่าง พิจารณาได้ อุทธรณ์ของนายกรในส่วนนี้ฟังไม่ขึ้น (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๙๒/๒๕๒๔ และ ๑๘๐๙/๒๕๒๗)

เมื่อเป็นคำขอคุ้มครองประโยชน์ของกลุ่มความมิใช่คำขอคุ้มครองชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ ดังนี้ จึงไม่อาจขอใน กรณีฉุกเฉินได้ เพราะมาตรา ๒๗๐ บัญญัติให้นำบทบัญญัติหมวดคำขอในเหตุ ฉุกเฉินมาใช้แก่คำขออื่นๆ นอกจากคำขอตามมาตรา ๒๕๔ ได้ต่อเมื่อประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือกฎหมายอื่นบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เมื่อมาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ไม่ได้บัญญัติให้นำมาตรา ๒๖๖ ซึ่งเป็นคำขอในเหตุฉุกเฉินมาใช้ ศาลชั้นต้นจึงไม่อาจไต่สวนฉุกเฉินตามที่ขอได้ (คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ท.๑๙๓๐/๒๕๕๑) อุทธรณ์ของนายกรในส่วนนี้ฟังขึ้น

ข้อ ๗. คำถาม นายเปี้ยทำสัญญากู้เงินนายจุก ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยจดทะเบียนจำนองที่ดินหนึ่งแปลงราคา ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท มีชื่อนายเปี้ยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นประกัน และตกลงยกเว้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗/๓๓ อีกทั้งนายจุกรับจำนองโดยเชื่อว่านายเปี้ยเป็นเจ้าของเพียงผู้เดียว ครั้นเมื่อครบกำหนดสัญญานายเปี้ยผิดนัดชำระหนี้ นายจุกจึงฟ้องนายเปี้ยให้ชำระหนี้และบังคับจำนอง ศาลพิพากษาให้นายจุกชนะคดีเต็มตามฟ้อง เมื่อครบกำหนดตามคำบังคับนายเปี้ยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา นายจุกจึงร้องขอให้บังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินแปลงดังกล่าว กับยึดแหวนเพชรหนึ่งวงราคา ๕๐๐,๐๐๐ บาท ของนายเปี้ยเพื่อนำออกขายทอดตลาด ปรากฏว่า

(๑) นายแกละยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดว่า นายแกละเป็น เจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกับนายเปี้ยสำหรับที่ดินแปลงที่ถูกยึดคนละกึ่งหนึ่ง โดยยินยอมให้ใส่ชื่อนายเปี้ยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโฉนดเพียงผู้เดียว แต่ก็ได้แบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนตามความเป็นจริง ขอให้ปล่อยที่ดินเฉพาะ ส่วนของนายแกละ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วรับฟังข้อเท็จจริงตามที่นายแกละ กล่าวอ้าง มีคำสั่งให้ปล่อยที่ดินส่วนที่นายแกละครอบครอง

(๒) นายหยิกยื่นคำร้องต่อศาลคดีนี้ว่า นายหยิกได้ฟ้องนายเปี้ยให้ส่งมอบแหวนเพชรแก่นายหยิกตามสัญญาแลกเปลี่ยนกับรถยนต์หนึ่งคันของนายหยิกซึ่งส่งมอบให้แก่นายเปี้ยแล้วที่ศาลแห่งหนึ่ง ศาลในคดีดังกล่าวพิพากษาให้นายเปี้ยส่งมอบแหวนเพชรเพื่อชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องของนายหยิก จึงขอให้ศาลคดีนี้มีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบแหวนเพชรให้แก่นายหยิกเพราะ นายเปี้ยยังมีทรัพย์สินอื่นที่นายจุกสามารถบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา

ได้เพียงพอ ศาลได้สวนแล้วรับฟังข้อเท็จจริงตามที่นายหยิกกล่าวอ้าง จึงมี
ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบแหวนเพชรของนายเปียให้แก่นายหยิก

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นทั้งสองกรณีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
ธงคำตอบ

(๑) นายเปียมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินมีโฉนดเพียงผู้เดียว แม้จะ
ฟังว่าเป็นการมีชื่อถือกรรมสิทธิ์แทนในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของนายแกละด้วย
นายเปียก็มีฐานะเป็นตัวแทนของนายแกละในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินของนายแกละ
และนายแกละอยู่ในฐานะเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ เมื่อนายเปียนำที่ดินไป
จำนองไว้แก่นายจุก การจำนองย่อมมีผลผูกพันกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนของนายแกละ
ด้วย ส่วนการที่นายแกละและนายเปียได้แบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดนั้น
เมื่อนายจุกไม่ทราบและรับจำนองโดยสุจริต นายแกละจึงไม่มีสิทธิที่จะขอให้
ปล่อยที่ดินส่วนของตนได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
๓๒๓ วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๐๙/๒๕๒๕) คำสั่งให้ปล่อยที่ดินส่วนที่
นายแกละครอบครองจึงมีชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๔๗
วรรคสอง ให้สิทธิแก่นายหยิกซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีที่หนี้ตาม
คำพิพากษาเป็นการให้ส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง เพื่อชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องที่
จะยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดียึดทรัพย์สินเฉพาะสิ่งดังกล่าวในอีกคดีหนึ่ง
หากพิสูจนให้ศาลพอใจว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีดังกล่าวยังมีทรัพย์สินอื่น
ให้สามารถบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ได้เพียงพอ คำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีที่ยึด
ทรัพย์สินเฉพาะสิ่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบแหวนเพชรของนายเปียแก่นาย
หยิกจึงชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๘. คำถาม นายดำเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินสองแปลง ต่อมาศาล
ล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาด เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม
๒๕๕๘ และพิพากษาให้นายดำล้มละลายเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ นายดำได้
รับการปลดจากล้มละลายเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

ยื่นคำร้องว่า ตามทางสอบสวนของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ นายดำจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งแก่นายแดงเพื่อเป็นประกันหนี้เงินกู้ ต่อมาวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒ นายดำไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งและนำที่ดินแปลงที่สองไปจำนองแก่นายขาว วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ นายขาวโอนสิทธิการรับจำนองแก่นายเขียว การที่นายดำจำนองที่ดินแก่นายแดงและนายขาวเป็นการกระทำภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาด ต้องห้ามตามกฎหมายและตกเป็นโมฆะตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๒ และ ๒๔ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐

นายขาวไม่มีสิทธิตามสัญญาจำนองและนายเขียวไม่ได้ไปซึ่งสิทธิจำนองขอให้เพิกถอนการจำนองที่ดินและไถ่ถอนที่ดินแปลงที่หนึ่งระหว่างนายดำกับนายแดง เพิกถอนการจำนองที่ดินแปลงที่สองระหว่างนายดำกับนายขาว และเพิกถอนการโอนสิทธิรับจำนองที่ดินแปลงที่สองระหว่างนายขาวกับนายเขียว หากนายขาวและนายเขียวไม่ดำเนินการ ขอให้ถือเอาตามคำสั่งศาลแทนการแสดงเจตนา นายแดงและนายขาวไม่ยื่นคำคัดค้าน ส่วนนายเขียวยื่นคำคัดค้านว่า นายเขียวรับโอนสิทธิรับจำนองโดยเสียค่าตอบแทน นายเขียวเป็นบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงการล้มละลายของนายดำย่อมได้รับความคุ้มครอง นายขาวรับจำนองที่ดินจากนายดำภายหลังนายดำได้รับการปลดจากล้มละลาย อันมีผลให้นายดำหลุดพ้นจากหนี้ทั้งสิ้นที่อาจขอรับชำระหนี้ได้และมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของตนต่อไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนนิติกรรม ขอให้ยกคำร้อง ศาลล้มละลายกลางพิจารณาแล้วมีคำสั่งยกคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลล้มละลายกลางชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
ธงคำตอบ

นายดำถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้งสองแปลงตั้งแต่ก่อนถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ที่ดินทั้งสองแปลงเป็นทรัพย์สินที่นายดำมีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย จึงเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ตามพระราช

บัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๙ (๑) การจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจึงยังคงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะรวบรวมไว้ในกองทรัพย์สินของนายดำเพื่อแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายในคดีล้มละลาย แม้นายดำจะได้รับการปลดจากล้มละลายแล้วก็ตาม นายดำยังมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สินของตนซึ่งตกอยู่กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา ๗๙

การที่นายดำจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งแก่นายแดงเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ เป็นการทำนิติกรรมในขณะที่นายดำถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด ต้องห้ามขัดแย้งตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ จึงตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ส่วนการที่นายดำไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งจากนายแดง เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๒ เมื่อการจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งตกเป็นโมฆะ การไถ่ถอนจำนองที่ดินแปลงที่หนึ่งจากนายแดง จึงไม่มีผลตามกฎหมายเนื่องจากการจำนองเป็นโมฆะมาแต่ต้น

สำหรับการที่นายดำจำนองที่ดินแปลงที่สองแก่นายขาว และนายขาวโอนสิทธิการรับจำนองที่ดินแปลงที่สองให้แก่นายเขียวนั้น แม้จะเป็นการทำนิติกรรมหลังจากนายดำได้รับการปลดจากล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๘๑/๑ แต่เมื่อที่ดินแปลงที่สองเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำเด็ดขาด การจัดการทรัพย์สินดังกล่าวยังคงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะรวบรวมไว้ในกองทรัพย์สินของนายดำเพื่อแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายในคดีล้มละลาย นายดำจึงไม่มีอำนาจนำที่ดินแปลงที่สองไปจำนองแก่นายขาว นายเขียวซึ่งเป็นผู้รับโอนสิทธิจำนองที่ดินดังกล่าวจากนายขาวย่อมไม่ได้รับไปซึ่งสิทธิจำนองเช่นเดียวกันและไม่อาจอ้างความสุจริตและเสียค่าตอบแทนมาใช้ยันแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้

คำสั่งยกคำร้องของศาลล้มละลายกลางจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๒/๒๕๖๑)

ข้อ ๙. คำถาม บริษัทเอ จำกัด ประกอบธุรกิจผลิตน้ำตาลทราย เมื่อปี ๒๕๖๐ บริษัทได้ซื้ออ้อยจากนายไร ๓ ตัน เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท บริษัทได้รับอ้อยมาเรียบร้อยแล้วแต่ยังไม่ได้ชำระราคา ต่อมาบริษัทเอ จำกัด ประสบปัญหาทางการเงินจึงยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของตน ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัทเอ จำกัด ลูกหนี้ และตั้งให้นายชาญเป็นผู้ทำแผน นายไรได้นำหนี้ค่าอ้อยมายื่นคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งให้นายไรได้รับชำระหนี้จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ระหว่างที่ผู้ทำแผนบริหารจัดการของลูกหนี้และดำเนินการทำแผนฟื้นฟูกิจการอยู่นั้น ผู้ทำแผนเห็นว่าลูกหนี้มีเงินเหลืออยู่ จึงนำไปชำระหนี้ค่าอ้อยให้แก่ นายไรจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท นายไรเห็นว่าผู้ทำแผนสามารถนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ตนได้เนื่องจากเป็นการดำเนินการค้าตามปกติ จึงรับชำระหนี้ไว้

ให้วินิจฉัยว่า การที่ผู้ทำแผนนำเงินของลูกหนี้ชำระหนี้ค่าอ้อยให้แก่ นายไรชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และตั้งผู้ทำแผน เจ้าหนี้ในมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคหนึ่ง จะได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ก็แต่โดยยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และการที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข กำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ กล่าวคือ เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการเป็นจำนวนเท่าใด จะต้องนำหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้มาปรับกับแผนฟื้นฟูกิจการก่อน

การที่นายไรขายอ้อยให้แก่บริษัทเอ จำกัด ก่อนวันที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัทเอ จำกัด ลูกหนี้ จึงเป็นหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อนายไรได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการตามมาตรา ๙๐/๒๖ วรรคหนึ่ง แล้วการที่นายไรจะได้รับชำระหนี้จะต้องเป็นไปตามแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งที่ประชุม

เจ้าหน้าที่ได้ยอมรับและศาลเห็นชอบแล้ว นายโรจึงไม่อาจได้รับชำระหนี้โดยวิธีอื่น นอกจากตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ นายโรจึงไม่มีสิทธิรับชำระหนี้ในเงินที่ผู้ทำแผนนำมาชำระหนี้แก่ตน การที่นายชาญซึ่งเป็นผู้ทำแผนนำเงินไปชำระหนี้ให้แก่นายโรอันมิใช่วิธีการที่กฎหมายกำหนด เพื่อชำระหนี้ซึ่งมูลแห่งหนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ เป็นการกระทำที่ไม่อาจกระทำได้ ขัดต่อมาตรา ๙๐/๑๒ (๙) ประกอบมาตรา ๙๐/๒๕ ย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๙๐/๑๒ วรรคท้าย ประกอบมาตรา ๙๐/๒๕ กรณีดังกล่าวมิใช่การชำระหนี้ที่ผู้ทำแผนได้ก่อขึ้นในการฟื้นฟูกิจการ จึงไม่อาจอ้างว่าเป็นการดำเนินการค้าตามปกติได้ (เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๑๐/๒๕๕๙)

การที่ผู้ทำแผนนำเงินของลูกหนี้ไปชำระหนี้ค่าอ้อยให้แก่นายโร จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ ๑๐. คำถาม นายอาทิตย์เป็นโจทก์ฟ้องนายเดือนเป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี ในข้อหาบุกรุก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๒ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างทุกชนิดออกไปจากที่ดินตามแผนที่ท้ายฟ้อง เนื้อที่ ๑ ไร่เศษ ซึ่งโจทก์มีสิทธิครอบครอง ห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องในที่ดินพิพาท กับให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท นายจันทร์ผู้พิพากษาอาวุโสของศาลแขวงสุพรรณบุรีได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีไม่มีมูลความผิดอาญา พิพากษายกฟ้องในส่วนอาญา แต่รับคดีในส่วนแพ่งไว้พิจารณาต่อไป นายเดือนจำเลยให้การและฟ้องแย้งในส่วนแพ่งว่า ที่ดินพิพาทเป็นของตนซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์มาช้านานแล้ว ขอให้ยกฟ้องและให้ศาลมีคำสั่งห้ามโจทก์และบริวารเข้ามายุ่งเกี่ยวในที่ดินพิพาท คู่ความแถลงว่า ที่ดินพิพาทมีราคา ๒๕๐,๐๐๐ บาท หลังจากสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จ นายจันทร์เห็นว่า นายอาทิตย์โจทก์มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่า จึงพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินพิพาท ให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และยกฟ้องแย้ง

ให้วินิจฉัยว่า การไต่สวนมูลฟ้อง การสั่งรับคดีแพ่งไว้พิจารณา และการพิพากษาของศาลแขวงสุพรรณบุรีดังกล่าวชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่

ธงคำตอบ

ในศาลชั้นต้น ผู้พิพากษาคนเดียวเป็นองค์คณะมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้อง และมีคำสั่งในคดีอาญาได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ (๓) หากผู้พิพากษานั้นไม่ใช่ผู้พิพากษาประจำศาลตามที่วรรคท้ายของมาตราดังกล่าวจำกัดอำนาจไว้ นายจันทร์เป็นผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งมิได้ถูกจำกัดอำนาจเหมือนผู้พิพากษาประจำศาลจึงมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องคดีนี้เพียงคนเดียวได้

เมื่อไต่สวนมูลฟ้องแล้ว หากเห็นว่าคดีไม่มีมูลและจะพิพากษายกฟ้อง ต้องได้ความว่าคดีดังกล่าวกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๕ (๕) ซึ่งอยู่ในอำนาจที่ผู้พิพากษาคนเดียวจะพิจารณาพิพากษาได้ คดีที่นายอาทิตย์ฟ้องนายเดือนนี้ในส่วนของอาญามีอัตราโทษอยู่ในเกณฑ์ตามมาตรา ๒๕ (๕) ดังกล่าว นายจันทร์จึงมีอำนาจพิพากษายกฟ้องคดีในส่วนของอาญาได้ สำหรับในส่วนแพ่ง เนื่องจากคดีนี้เป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๐ บัญญัติให้เสนอต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาได้ แม้ในเบื้องต้นจะเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์เพราะโจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากอสังหาริมทรัพย์ แต่จำเลยอาจต่อสู้อ้างความเป็นเจ้าของอันทำให้กลายเป็นคดีมีทุนทรัพย์และราคาที่ดินพิพาทเมื่อรวมกับค่าเสียหายแล้วอาจไม่เกินสามแสนบาทซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลแขวงก็ได้ ดังนั้นที่นายจันทร์สั่งรับคดีแพ่งไว้พิจารณาต่อไปในวันพิพากษายกฟ้องคดีส่วนอาญาจึงชอบแล้ว

เมื่อจำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทเป็นของตน ทำให้กลายเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ซึ่งทุนทรัพย์พิพาทคดีนี้เท่ากับราคาที่ดินพิพาทรวมกับจำนวนเงินค่าเสียหายตามฟ้องเป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท เกินอำนาจของศาลแขวงที่จะรับไว้พิจารณาได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๔) ดังนั้น ที่นายจันทร์พิจารณาคดีส่วนแพ่งต่อไปและพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีจึงเป็นการไม่ชอบ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๓๐/๒๕๕๖)